

Onze solidariteit onder druk van migratie en asiel

Asielbeleid

Ronny Tielen
Stafmedewerker SEVI

Wie beweert dat deze regering een onmenselijk asielbeleid voert, doet de waarheid geweld aan, zegt Ronny Tielen. Hij zet een aantal misverstanden en onwaarheden recht aan de hand van cijfers en feiten die weinig of niet gekend zijn, omdat zij nooit de voorpagina's halen.

België heeft zijn grenzen niet gesloten en zal dat ook nooit kunnen. België voert geen beleid van open of gesloten grenzen. Zo gemakkelijk laat de realiteit zich niet vatten. Door het dikwijls als onmenselijk bestempelde beleid konden in 1996 bijna 10.000 mensen uit andere landen op een legale manier permanent in ons land verblijven. Naast de 5.930 aanvragen voor gezinshereniging waren er dat jaar 1.581 erkende vluchtelingen en werden er ruim 1.000 mensen geregulariseerd. De cijfers voor 1997 en 1998 wijzen op een verdere verhoging van het aantal legale nieuwkomers. Het quotum van 10.000 legale nieuwkomers per jaar, dat Agalev in september '98 bepleitte, is dus al bijna werkelijkheid. Een absolute migratiestop heeft dus nooit bestaan.

De nieuwkomers moeten goed opgevangen en snel geïntegreerd worden in onze samenleving. Daartoe zal de overheid het onthaalbeleid veel sterker moeten uitbouwen. Zo moet in Nederland iedere legale nieuwkomer binnen het jaar verplicht minstens 600 uren taal en maatschappelijke oriëntatie volgen. In België is er nog steeds een gebrek aan dergelijke cursussen en komt men met moeite aan 250 uren per jaar. Op dit punt kunnen wij een voorbeeld nemen aan onze noorderburen.

Migratie zorgt wereldwijd voor blijvende veranderingen. De gevolgen van migratie zijn overwegend positief te noemen. Legale migratie is sinds geruime tijd in duidelijke regels vastgelegd. Ons land voert al tientallen jaren een migratiebeleid én een asielbeleid. In tij-

den dat alles vaak op één hoop wordt gegooid is het misschien nodig te beklemtonen dat migratie niet hetzelfde is als asiel. Migratie heeft vooral economische oorzaken, terwijl asiel vooral met mensenrechten te maken heeft. Beide hebben echter tot gevolg dat heel wat mensen als nieuwkomers in ons land komen leven. Dat zorgt voor heel wat onzekerheid en angst bij de bevolking. Voor sommigen is het gevoerde migratie- en asielbeleid veel te laks en wordt het dikwijls als veel te menselijk beschouwd. Voor anderen is het migratie- en asielbeleid dan weer veel te streng en wordt het regelmatig onmenselijk genoemd. Elke mens op zoek naar objectieve informatie komt niet ver met deze emotionele discussie.

Het Belgische vluchtelingenbeleid wordt volgens mij menselijk gevoerd. Maar inderdaad, alles kan beter. Zeker het noodzakelijke uitwijzingsbeleid moet nog menselijker gebeuren. De eerste stappen daartoe zijn gezet. Zo stelt de regeringsnota van vrijdag 13 november 1998 dat de door de Senaatscommissie Binnenlandse Aangelegenheden gevraagde commissie voor de gesloten centra begin december geïnstalleerd wordt. Een andere commissie over de evaluatie van de methoden en technieken die door de rijkswacht worden gebruikt bij de verwijdering van personen heeft een eerste keer vergaderd op 16 oktober 1998.

Broederstrijd

Met deze wetenschap in het achterhoofd

was ik dan ook verbijsterd dat sommige progressieve intellectuelen met zwaar geschut op de SP schieten. Zo las ik op 8 september 1998 een vrije tribune in *De Morgen* waar de geëngageerde linkerzijde wel het monopolie op lijkt te hebben. Waar ging de broederstrijd deze keer over? Jaap Kruithof, Jef De Loof, Mong Rosseel en Marc Vandepitte, vier van de meer dan honderd ondertekenaars van de actie 'De SP is nodig' uit maart 1995, schreven dat ze hun handtekening van toen herriepen. Bij elke regel van hun tribune steeg mijn verbazing en verontwaardiging. Waarom? Omdat, volgens de vier auteurs, de SP het Vlaams Blok achterna holt. Meer zelfs, Johan Vande Lanotte zou

Schengen en Dublin". Dit klopt niet. De maatregelen voorzien in deze akkoorden worden juist steeds meer toegepast om tot een efficiënte controle van de gemeenschappelijke buitengrenzen te komen.

Punt 36: "Inschrijven van het territorialiteitsprincipe (d.i. enkel vluchtelingen uit het eigen werelddeel opnemen) in de Conventie van Genève". Dit klopt niet. Dit principe staat niet in de Conventie van Genève en onze regering is niet van plan om zo'n beperking in te schrijven.

Punt 37: "Invoeren van een lijst van politiek onveilige landen". Dit klopt niet. Een lijst van onveilige landen bestaat niet. Kernpunt van

het Belgische vluchtelingenbeleid is dat men *altijd*, geval per geval, zal oordelen over de ontvankeelbaarheid van een asielaanvraag. Voor ontheemde mensen uit landen zo-

Waarom beweren vier progressieve intellectuelen dat de SP reeds tien punten van het Vlaams Blok-programma heeft gerealiseerd, zonder één enkel bewijs te leveren voor die stelling?

als Minister van Binnenlandse Zaken reeds tien punten uit het 70-puntenplan van het Vlaams Blok hebben uitgevoerd. Deze bewering ging in de weken die volgden een eigen leven leiden in enkele vrije tribunes in *De Morgen* en *De Standaard*. Nooit echter werd geschreven welke tien punten juist bedoeld werden. Ik besloot om deze bewering aan de werkelijkheid te toetsen. Wat bleek? De bewering dat de SP of liever de regering een tiental punten uit dat Blokplan uitgevoerd zou hebben, is afkomstig van... het Blok zelf! Begin februari 1998 stond er een berichtje op de website van de Blok Jongeren waarin te lezen stond dat de regering Dehaene volgens hen akkoord zou zijn gegaan met de punten 34, 36, 37, 41, 42, 45, 46 en 50 uit de in 1996 bijgewerkte versie van hun beruchte 70-puntenplan. Waarom verspreiden deze vier, toch geen domme, mensen dit soort onwaarheden zonder één enkel bewijs te leveren voor hun gevaarlijke stelling?

Progressieve misleiding

Ik overloop hieronder de acht (!) punten en kan telkens de sensationele bewering van het Blok weerleggen.

Punt 34: "Afwijzen van de akkoorden van

als Algerije of regio's zoals Kosovo, die in een soort burgeroorlog verwickeld zijn, vraagt de SP sinds het Toekomstcongres (16-17 mei 1998) dringend een bijkomend beschermingsstatuut naast de Conventie van Genève. Lees er resolutie nr. 120 van het SP-Mondiaal Contract maar op na.

Punt 41: "Oprichten van een vreemdelingenpolitie voor het opsporen van illegalen". Dit klopt niet. Een specifieke vreemdelingenpolitie voor het opsporen van illegalen bestaat niet in België en zal ook niet worden opgericht. Razzia's naar illegalen worden hier niet gehouden.

Punt 42: "Hervormen van de uitwijzingsprocedure voor geweigerde kandidaat politieke vluchtelingen". Het Blok wil bekomen dat alle asielzoekers die het statuut van politieke vluchteling niet krijgen, ook daadwerkelijk naar hun landen van herkomst terugkeren. Dit klopt niet. Zo kwamen in 1997 ruim 4.000 Bosniërs, die al enkele jaren in België woonden, niet in aanmerking om als vluchteling erkend te worden. De man die zagezegd de punten van het Zwart Blokplan heeft uitgevoerd, Johan Vande Lanotte, nam een ministerieel besluit waardoor deze mensen, mits zij

zich duidelijk zouden integreren, toch allemaal legaal in België mogen blijven.

Punt 45: "Verhogen van het budget voor repatriëring". Dit is inderdaad gebeurd, simpelweg omdat er meer afgewezen asiellozoekers terugkeerden; en dit in heel andere omstandigheden dan het Blok voorstelt. Elk jaar keren meer dan 1.500 mensen terug via de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). De gemiddelde kost per teruggevoerde persoon (d.i. werkingskosten, financiële steun en vliegtuigtickets voor een lijnvlucht inbegrepen) bedroeg in 1997 ongeveer 32.000 fr. De IOM organiseert deze vrijwillige terugkeer ten laste van de Belgische Staat. Het Blok wil alle vluchtelingen terugsturen door hen in grote groepen per C-130 vrachtvliegtuig verplicht te laten terugkeren.

Punt 46: "Illegale vreemdelingen bestraffen die weigeren hun identiteit bekend te maken". Dit klopt niet. Enkel mensen die een valse identiteit opgeven, kunnen hiervoor bestraft worden.

Punt 50: "Oprichten van een terugkeerbonds". Dit klopt niet. Zo'n fonds werd nooit opgericht. Het Blok stelde voor om dit te financieren met de sociale zekerheidsbijdragen van de mensen die zij willen terugsturen. De sociale zekerheidsbijdragen mogen wat mij betreft nooit voor zoiets worden aangewend. Zij dienen voor de sociale zekerheid van iedereen.

Conclusie: het klopt niet dat de SP (of deze regering) al een tiental punten van het Blokplan heeft uitgevoerd. Enige nuancerings bij een evaluatie van heikele onderwerpen als het vluchtelingenbeleid zou zeker niet misstaan. Het vluchtelingenbeleid van België wijkt trouwens niet zo veel af van dat van de andere Europese landen. Maar misschien blijven sommigen liever bij hun loze bewering en vinden zij dat al deze landen een onmenselijk beleid voeren?

Respect voor mensenrechten

In het vluchtelingenbeleid moet het respect voor de mensenrechten centraal staan. Wie de geschiedenis kent, beseft maar al te goed dat alle gevluchte mensen die voldoen

aan de voorwaarden van de Conventie van Genève ook als vluchteling erkend moeten worden. Zo'n bescherming is echt nodig. Daarom moet elke aanvraag zorgvuldig onderzocht worden.

Het beoordelen van een asielaanvraag gebeurt in ons land op basis van een ruime interpretatie van deze Conventie. Zo kan je bijvoorbeeld in het Negende Jaarverslag van de Commissaris-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (werkingsjaar 1996) lezen dat vrouwen in ons land als vluchteling erkend kunnen worden wegens hun verzet tegen de sociale druk in hun land van herkomst om een gedwongen huwelijk te sluiten of om een clitoridectomie op hun dochters te laten doen. In september 1996 werd voor het eerst de status van vluchteling aan een Afrikaanse vrouw toegekend die als één van de motieven van haar asielaanvraag de vrees voor *Female Genital Mutilation* (FGM) had ingeroepen. Een strikte en beperkende interpretatie van de Vluchtelingenconventie zou hier onvoldoende respect voor de mensenrechten betekenen. Dat kan toch nooit de bedoeling zijn.

De rol van de media

De vraag dringt zich op waarom deze ruime opstelling van België nauwelijks aandacht krijgt in de media en dus ook niet in de publieke opinie. Is dergelijk nieuws nauwelijks nog nieuws in onze cynische wereld? Vorig jaar werden 1.730 mensen als vluchteling erkend. Die mensen hebben toch allemaal goed nieuws gekregen. De berichtgeving over het vluchtelingenbeleid kan, naargelang van de invalshoek, sterk verschillen. Een mooi voorbeeld waren de televisiejournals van VRT en VTM naar aanleiding van de uiteenzetting over regularisaties van minister Van den Bossche in de Senaatscommissie op 15 december '98. De VRT bracht een interview met enkele kerkasielers die erg ontgoocheld waren omdat er voor hen geen regularisatie inzit. VTM liet vanuit de Brusselse Begijnhofkerk zien hoe een kerkasieler zijn advocaat dolgelukkig rond de hals vloog omdat hij net had vernomen dat hij geregulariseerd werd.

Het Belgische vluchtelingenbeleid moet

eerlijk - d.w.z. met al haar negatieve én positieve kanten - voorgesteld worden. Natuurlijk zijn er negatieve kanten, waarvan de slechte leiding van de Dienst Vreemdelingenzaken en de toenemende problemen om asielaanvragen snel te behandelen de twee belangrijkste zijn. Gelukkig komen deze problemen ook uitge-

België voert al jaren een te weinig gekend beleid van regularisaties.

breid in de pers, maar... er blijft dat opvallend groot verschil met de positieve gevolgen van het beleid. Het is nochtans belangrijk voor de heersende mentaliteit dat de media ook aandacht besteden aan gelukke voorbeelden van integratie.

De mensen die zonder zelf verantwoordelijkheid op te nemen, blijven stellen dat deze regering een onmenselijk beleid voert, doen de waarheid geweld aan. Het is niet op basis van gemakkelijk geuite beschuldigingen en veralgemeningen, maar op basis van meer onderzoek naar de lang niet simpele waarheid dat men in dit dossier moet oordelen over het gevoerde beleid.

Selectieve regularisatie

Ik geloof dat de meeste mensen die het vluchtelingenbeleid mee helpen uitvoeren, dit op een zo menselijk mogelijke wijze proberen te doen. De dood van de jonge Nigeriaanse Sémira Adamu heeft mij, net als vele anderen, erg geschokt, maar het kan geen reden zijn om zomaar iedere zelfverklaarde vluchteling binnen te laten. Een grondig onderzoek is bij elke asielaanvraag en bij elke regularisatie vereist.

Elke migrant en elke asielzoeker moet zich aan de wettelijk vastgelegde regels houden. Zomaar aan deze regels voorbijgaan en de vele tienduizenden illegalen papieren geven, zal immers ook ten koste gaan van de ondersteuning van andere sociaal zwakkeren in ons land. Een regering die een sociaal verantwoord beleid wil voeren, mag zich dus niet laten manipuleren door onbeduidende groepjes die open grenzen of een zogenaamd "eenmalige"

regularisatie voor iedereen eisen. Ze moet selectief blijven in het geven van wettelijk verblijfsrecht aan nieuwkomers.

Ons land voert naast het door sommigen zo verfoeide, maar voor de instandhouding van een sociale samenleving noodzakelijke uitwijzingsbeleid, inderdaad al jaren een te weinig gekend beleid van regularisaties. Elk jaar worden er honderden dossiers geregulariseerd. De meeste dossiers handelen niet over individuen, maar over families. Het gaat hier sinds 1995

over meer dan duizend mensen per jaar. Een algemene regularisatiecampagne zoals die nu door sommigen wordt voorgesteld voor alle mensen die 5 jaar illegaal in ons land verblijven, is een verkeerd signaal. De huidige voorwaarden voor een regularisatie zijn vastgelegd in de omzendbrief die de minister op 15 december '98 voorstelde. Deze brief moet ruim verspreid worden, zodat iedereen weet waar hij aan toe is.

Woorden en daden

Het vertrouwen van de mensen in de politiek is tot op een historisch dieptepunt gezakt; net zoals het vertrouwen in de media trouwens. Dat blijkt uit het jaarlijkse vertrouwensonderzoek van het Centrum voor Sociologie aan de Vrije Universiteit Brussel. Aandacht voor de integratie van etnisch-culturele minderheden blijft nodig. Plaats maken op kieslijsten voor kandidaten van allochtone afkomst zou al een eerste concrete stap zijn van de politieke partijen. Net zoals de daad bij het woord voegen.

Ronduit pijnlijk is immers dat sommigen de heersende opinie ten aanzien van migranten en asielzoekers met verkeerde argumenten in een negatief daglicht stellen. De stijging van het aantal asielaanvragen veroorzaakte problemen bij de opvang van deze mensen. Het aantal beschikbare opvangcentra moest dringend worden uitgebreid. De realisatie van die bijkomende opvangcentra voor asielzoekers gaat bijna overal met veel gekrakeel gepaard. Het verschil in woorden en daden is opvallend. Niemand is geneigd een opvangcentrum op het grondgebied van de eigen ge-

meente toe te laten. Het stoort me dat sommige burgemeesters nog steeds allerlei vooroordelen blijven inroepen om maar geen opvangcentrum voor asielzoekers in hun gemeente te krijgen. Zo zou de gemeente De Haan een voorbeeld moeten nemen aan de gemeente Kapellen, waar men na enkele jaren tot het inzicht is gekomen dat de overlast van zo'n centrum eigenlijk heel beperkt blijft. Ook in het Waalse landsgedeelte zijn er zo'n voorbeelden te vinden. De gemeente Vielsalm (met een PSC-bestuur) weigert halsstarrig een opvangcentrum. Misschien kan mevrouw Milquet haar lokale partijgenoten ter plekke gaan overtuigen? Gelukkig zijn er nog gemeenten die het voorbeeld van Kapellen volgen, zoals Sint-Truiden bijvoorbeeld waar een voormalige kazerne als asielcentrum wordt ingericht. En gelukkig is er een extra aanbod van enkele honderden plaatsen voor tijdelijke opvang door allerlei kerkgemeenschappen, mutualiteiten en zelfs door enkele gezinnen.

Terug naar de toekomst

Elke democratische partij moet in de toekomst steeds opnieuw alle misbruiken van asiel blijven veroordelen en de rechten van alle echte vluchtelingen vrijwaren. Wat de SP betreft moeten een aantal eisen die op het Toekomstcongres van mei '98 goedgekeurd werden, in de nabije toekomst uitgevoerd worden. Het moet bijdragen tot een positievere mentaliteit t.a.v. migratie en vluchtelingen. Ik geef er hieronder enkele punten van.

- De strijd tegen elke vorm van discriminatie. Een beleid gericht op het bevorderen van gelijke kansen moet bewuste en onbewuste discriminatie

op alle terreinen tegengaan. In Europees verband zal de SP bepleiten dat op korte termijn een EU-richtlijn ter bestrijding van discriminatie en racisme wordt vastgesteld op basis van de nieuwe bepaling uit het Verdrag van Amsterdam (Sociaal Contract).

- Het opkomen voor evenredige arbeidsdeelname. Het aandeel allochtonen op de werk-

vloer moet een weerspiegeling worden van hun aandeel in de bevolking. Het hebben van werk is ook voor een succesvolle integratie erg belangrijk. De SP pleit daarom voor een wet naar het voorbeeld van de Nederlandse Wet Bevordering Evenredige Arbeidsdeelname Allochtonen en van de Canadese Employment Equity Act (Sociaal Contract).

- Het stemrecht voor alle allochtonen, zowel van binnen als van buiten de Europese Unie, bij de verkiezingen van gemeenteraad en provincieraad (Sociaal Contract).

- De verdediging van de rechten van vluchtelingen. Bij het toelatingsbeleid mag nooit aan de grenzen van humaniteit, rechtvaardigheid en zorgvuldigheid voorbij worden gegaan. Verlening van legale aanwezigheid op het territorium is vaak de enige manier waarop een effectieve bescherming kan geboden worden tegen ernstige schendingen van de mensenrechten. Het Europa zonder grenzen moet een gemeenschappelijk en humaan asielbeleid ontwikkelen, waarbij ook aandacht uitgaat naar de strijd tegen de georganiseerde mensenhandel (Mondiaal Contract).

- Het toekennen van een tijdelijke verblijfsvergunning aan vluchtelingen die buiten hun wil om niet kunnen terugkeren en de regularisatie van vluchtelingen zonder papieren in beklemmende humanitaire omstandigheden (Mondiaal Contract).

- Het uitwerken van een nieuw statuut inza-

De realisatie van bijkomende opvangcentra voor asielzoekers gaat bijna overal met veel gekrakeel gepaard. Het verschil in woorden en daden is opvallend.

ke tijdelijke bescherming voor ontheemden, met gewaarborgde sociale rechten (Mondiaal Contract).

- Het nagaan van hoe internationale samenwerking kan bijdragen tot het vluchtelingenbeleid, bijvoorbeeld door opvang van naar hun herkomstland terugkerende uitgeprocedeerden in Belgische programma's van

internationale samenwerking (Mondiaal Contract).

Dit laatste punt is trouwens een niet onbesproken verantwoordelijkheid van staatssecretaris Reginald Moreels. De SP is voor een zeer verregerende solidariteit en voor een verbeterde Noord-Zuid-relatie. Dit kan maar door meer internationale samenwerking. Zo'n efficiëntere internationale samenwerking is de sleutel om de talrijke armen ver van ons rijke en tegenwoordig vaak te onverschillige bedbetere leefomstandigheden te bezorgen.

Elk jaar groeit de wereldbevolking met 80 tot 90 miljoen mensen aan; en dit vooral in Afrika en Azië. In 1999 zal de wereld al meer dan 6 miljard mensen tellen. Vanaf dan kan er om de 12 jaar één miljard mensen bijkomen. Het wordt dus hoog tijd dat België en Europa zich met echte internationale samenwerking gaan bezighouden. Centrale vraag daarbij is hoe, op welke manier, de rijke westerse landen een betere verdeling van de welvaart kunnen bewerkstelligen.